

Brandförsvaret
Tjänsteskrivelse till Räddningsnämnden

Datum:
2023-09-28

Diarienummer:
RÄN-2023-00011

Handläggare:
Elin Öberg

Rapportering av internkontrollmoment 2023, kontroll av kompetensen att kunna granska komplexa lösningar i bygg- och planprocesser

Förslag till beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** godkänna bifogat internkontrollmoment gällande kontroll av kompetensen att kunna granska komplexa lösningar i bygg- och planprocesser.

Ärendet

Rapportering av internkontrollmoment 2023. Kontroll av kompetensen att granska komplexa lösningar i bygg- och planprocesser.

Beredning

Ärendet är berett av tjänsteperson vid Uppsala brandförsvaret.

Föredragning

Kontroll genom intervju med chef och medarbetare vid enheten Riskhantering. Endast en andel av enheten har intervjuats, och resultatet bör därför ses som ett stickprov. Däremot har de intervjuade en bred representation av olika faktorer inom enheten samt att svaren är mycket samstämmiga, vilket tyder på att resultaten är tillförlitliga.

Följande frågor har ställts till samtliga intervjupersoner.

1. Upplever du att Riskhantering hanterar komplexa lösningar i bygg/eller planprocessen?
2. Kan du ge exempel på komplext plan/bygggärende du har hanterat?

3. Hur hanterar ni (extra) komplexa ärenden?
4. Vilka utmaningar ser du i arbetet med granskningen av komplexa lösningar?
5. Har du upplevt att du eller en kollega saknar kompetens för att granska ett ärende?
6. Känner du att du eller någon kollega saknar någon utbildning inom ämnet?
7. Tycker du att du och dina kollegor har tillräcklig kompetens att granska komplexa ärenden i bygg/planprocessen?

Resultaten visar att det finns en bred kompetens inom och utanför enheten att ta stöd av i komplexa plan- och byggprocesser. Handläggare har specialiserat sig inom vissa frågor och processer vilket höjer kompetensen inom det området och förmågan att hantera komplexa ärenden.

Det finns utmaningar vid nya typer av ärenden, metoder eller nya kombinationer av frågeställningar. Det saknas vägledningar, praxis, erfarenhet eller referensprojekt och många lösningar är kvalitativa och inte kvantitativa. Det gör att handläggarna endast kan ta stöd av varandra och inte förankra deras slutsatser i något kvantitativt.

Brandförsvaret saknar även de beräkningsprogram andra konsulter använder, därför kan brandförsvaret inte granska allt.

Handläggarna i processen känner själva att arbetet är utmanande men hanterbart och upplever att enheten tillsammans med andra anställda på brandförsvaret har tillräcklig kompetens för att granska ärenden.

Den sammantagna bedömningen är att brandförsvaret har *tillräcklig* kompetens för att granska ärenden i plan- och byggprocessen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-09-28
- Bilaga 1. Rapportering av internkontrollmoment 2023, kontroll av kompetensen att granska komplexa lösningar i bygg- och planprocessen.

Brandförsvaret

Elisabeth Samuelsson
Brandchef

Brandförsvaret
Rapport

Handläggare:
Tomas Mo

Datum:
2023-09-27

Diarienummer:
RÄN-2023-00011

Sida 1 (4)

Rapportering av kontrollmoment i den interna kontrollplanen.

Kontrollmoment

Kontroller av kompetensen att kunna granska komplexa lösningar i bygg- och planprocessen.

Riskbeskrivning

Risk att brandförsvaret inte har tillräcklig kompetens att kunna granska komplexa lösningar i plan- och byggprocesserna.

Metod och urval

Kontroll genom intervjuer med chef och medarbetare vid enheten Riskhantering.

Intervju har genomförts med tre medarbetare, vilket motsvarar 43 % av enhetens totalt sju medarbetare.

Vid urvalet av de intervjuade har hänsyn tagits till att få med representanter varierar i faktorer som tjänst (chef/handläggare), hur länge personen arbetat på arbetsplatsen samt vilken process medarbetaren jobbar primärt inom (bygg/plan).

Vi samverkar i en gemensam räddningsnämnd:
Tierps kommun, Uppsala kommun och Östhammars kommun

Postadress: Uppsala kommun, Brandförsvaret, 753 75 Uppsala
Telefon: 018-727 30 00
www.uppsalabrandforsvar.se

Resultat

Nedan redovisas de intervjufrågor som ställts (1-7) samt en sammanställning av svaren från de som intervjuats.

1. Upplever du att Riskhantering hanterar komplexa lösningar i bygg- och/eller planprocessen?

Samtliga svarar ja på denna fråga.

2. Kan du ge exempel på komplext plan/byggärende du har hanterat?

Exempel på komplexa ärenden i byggprocessen som ges är nya byggmetoder, byggmaterial, analytiska dimensioneringar, Br0-byggnader och byggnadstekniskt brandskydd som förlitar sig på aktiva tekniska system.

Exempel på komplexa ärenden i planprocessen är risk- och släckvattensfrågor. Konkreta komplexa ärenden är Spårvägsprojektet och en ny tankstation för vätgas.

3. Hur hanterar ni (extra) komplexa ärenden?

Varje handläggare på enheten som granskar plan- och byggärenden har en god förmåga att granska ärenden. Samtliga är utbildade brandingenjörer. Dessutom har alla handläggare fått specialisera sig inom vissa frågor och processer, vilket såklart höjer handläggarens kompetens inom det området. Därför har varje handläggare generellt en god förmåga för uppgiften den får.

I de svårare ärendena kan handläggaren ta stöd av kollegor. Handläggaren får själv bedöma om eller hur mycket hjälp den vill ha från andra kollegor. Alternativen som finns är att fråga en kollega, fråga flera kollegor, ta upp frågan på riskhanterings enhetsmöte eller fråga andra kollegor på brandförsvaret. Frågor som är av principiell art tas upp på enhetsmöten och eventuellt förankras med andra enheter.

Det saknas en rutin eller dokument för hur en handläggare ska gå till väga för att få stöd i komplexa ärenden. Dock tror man att en sådan rutin inte skulle gå att skriva för att det skulle bli för ärendespecifikt. Samtliga intervjuade är eniga om att de kan söka stöd hos kollegor, spontant eller formellt på möten.

Enheten använder sig även av frivillig kamratgranskning. Det innebär att en kollega korrekturläser hela eller delar av remissvaret eller underlaget innan remissvaret fastställs, för att minimera risken att något missas eller blir fel.

4. Vilka utmaningar ser du i arbetet med granskning av komplexa lösningar?

Samtliga svarande är inne på att det blir svårt och komplext vid nya typer av ärenden, metoder eller nya kombinationer av frågeställningar – och det saknas vägledning, praxis, erfarenhet eller referensprojekt. Många lösningar är kvalitativa i och inte kvantitativa. Det gör att handläggarna endast kan ta stöd av varandra och inte förankra deras slutsatser i något kvantitativt.

Två på enheten lyfter problematiken att det ofta kan vara svårt att få ett omfång eller avgränsa större projekt. Underlagen kan vara mycket omfattande och det kan vara svårt för en handläggare att bestämma detaljeringsgraden i granskningen.

Det lyfts även en problematik att brandförsvarets synpunkter i byggprocessen aldrig prövas rättsligt, vilket skapar en rättsosäkerhet. Anledningen till detta är att en rättsprocess tar så pass lång tid och stannar upp ett byggprojekt, vilket alltid blir för

dyrt för byggherren. Det gör att handläggarna på riskhantering aldrig får sina remissvar överklagade och prövade rättsligt. Detta förmodas sannolikt bli värre i och med de nya byggreglerna, som i stora drag ökar kvalitativa verifieringar.

5. Har du upplevt att du eller en kollega saknar kompetens för att granska ett ärende?

Samtliga svarande svarar ja på denna fråga, men två vidareutvecklar svaret med att man då tar hjälp av kollegor och då löser uppgiften.

Ett problem som angränsar till denna fråga som en medarbetare tar upp är att brandförsvaret saknar de beräkningsprogram konsulter använder. Därför kan vi inte granska allt.

Historiskt sett så poängteras att brandförsvaret kompetens att granska ärenden inom bygg- och planprocessen har ökat markant inom de senaste åren. Detta efter att organisationsförändringen då *Enhetens för samhällsskydd* delades upp till *Riskhantering* och *Enheten för tillsyn och tillstånd*. Det innebar att samtliga medarbetare fick specialisera sig inom vissa arbetsuppgifter i stället för att arbeta brett inom alla typer av uppgifter som samhällsskydd hanterade.

6. Känner du att du eller någon kollega saknar någon utbildning inom ämnet?

Samtliga svarande är eniga om att det finns en bred kompetens inom och utanför enheten att ta stöd av. Dessutom anser alla svarade att det inte finns några utbildningar som är relevanta. Det som behövs fortbildas inom blir alldeles för specifikt.

Dock är medarbetare regelbundet med på konferenser, möten, föreläsningar och andra evenemang med utbildning kring relevanta ämnen för enheten.

Delar av de svarande lyfter behovet att ha en handläggare som arbetar inom planprocessen med vidareutbildning inom riskhantering. Det finns en på enheten med den utbildningen, men den handläggaren arbetar inte inom planprocessen och har i princip aldrig gjort. Det finns även kollegor på brandförsvaret med den utbildningen.

Det tilläggs även att det händer mycket relevant inom processerna som enheten behöver vara uppdaterade på. Till exempel nya byggmetoder, nya byggregler, nya energilagringssätt och förtätning med risker inom planprocessen.

7. Tycker du att du och dina kollegor har tillräcklig kompetens att granska komplexa ärenden i bygg/planprocessen?

Samtliga svarande anser att Riskhantering tillsammans, med hjälp från andra anställda på brandförsvaret, har *tillräcklig* kompetens för att granska ärenden inom plan- och byggprocessen.

Kommentar

Värt att lägga till att endast en andel av enheten intervjuats, och resultatet därför bör ses som ett stickprov. Däremot har de intervjuade en bred representation av olika faktorer inom enheten samt att svaren är mycket samstämmiga, vilket tyder på att resultaten är tillförlitliga.

Min generella bedömning av svaren ovan överensstämmer med de intervjuade, enheten har *tillräcklig* kompetens för att granska ärenden i plan- och byggprocessen. Man kan alltid önska mer, som för alla enheter på brandförsvaret, men jag tycker att det är en rimlig nivå då resurserna/handläggarna inte är oändliga. Det är även betryggande att handläggarna i processen själva känner att arbetet är utmanande men hanterbart.

Från svaren har jag sammanställt vad jag tycker är viktig att ta vidare från undersökningen:

- Enheten bör fortsätta värna om det generösa samarbete handläggarna har inom och utanför enheten. Genomgående i undersökningen har de framhävts att enhetens styrka är samarbetet och den gemensamma kompetens som finns i att hantera komplexa ärenden.
- Enhetens granskning i plan- och byggprocessen kan vara komplex och samtidigt en stor angelägenhet för brandförsvaret och kommunerna generellt att det blir väl utfört. Nya byggmetoder och risker ställer höga krav på att handläggarna är uppdaterade på detta samt har en god analytisk förmåga.
- Det är viktigt att enhetens medarbetare fortsatt får kontinuerligt delta på relevanta möten, konferenser och liknande då tillfällen ges för att vara uppdaterade och kunna bemöta allt nytt som händer inom processerna.
- Ur svaren framgår en styrka i att handläggare specialiserat sig inom olika processer och frågor. Ingen har framfört någon nackdel med denna strategi. En tänkbar nackdel skulle kunna vara att det blir en obalans med handläggarnas specialiteter och de ärenden som kommer in. Jag rekommenderar enheten att vara vaksam på detta, vilket det säkert redan är.
- En rutin för hur en handläggare ska hantera extra komplexa ärenden saknas, men de intervjuade är eniga om att det skulle vara svårt att formulera och att det inte heller finns ett behov. Jag delar deras bedömning, men tillägger att det är viktigt att förmedla denna ”oskrivna” strategi som finns till nya medarbetare.
- Jag delar bedömningen som nämnts tidigare att kompetensnivån för brandförsvarets granskning i bygg- och planprocessen har ökat markant inom ett par år. Detta till stor del av den organisationsförändring och specialisering som gjordes.
- En annan klok synpunkt som framkom i undersökningen som jag vill belysa är att det är viktigt att dela med sig av besluten eller slutsatserna i nya projekt som är av principiell art till och även utanför hela enheten.

Tomas Mo
Brandingenjör